

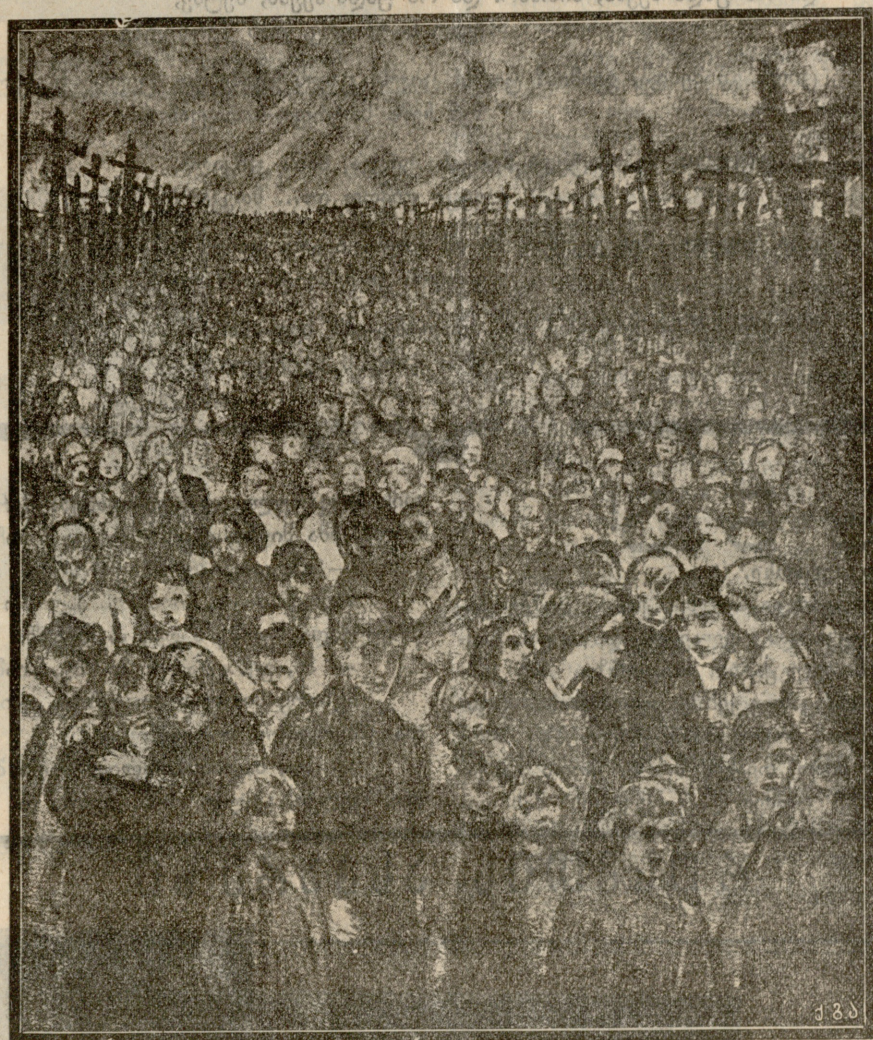
სახალხო ფურცელი

სურათებიანი ჟამათი

გაზეთის № 455

ღამასების № 81

კვირა, 13 დეკემბერი 1915 წ.

სამარათა სამეფო. „სად განისვენებენ ჩვენი მამები?
ნახ. ლ. ჭრემვერსისა.

გაგაცილე და...

გაგაცილე და ის იყო ვბრუნდებოდი სახლში ჩქარა,
რომ მომესმა ეს მუქარა:

„გააცილე? ვნახოთ! კარგი! მე მლაღატობ? კარგი! ვნახოთ!
რომ ორთავემ ივაგლახოთ?

მე დამტოვე და ჩემს ნაცვლად შეიყვარე ვილაც ფლიდი?
მაშ გამცვალე? მაშ შენც მცვლიდი?

ვაჰ, შენს ლექსებს! თორემ მე რა? ვაჰ, მგოსანო, შენი ბრალი!—
მას გრძნობა აქვს ხომ ჩამქრალი?

მას არა აქვს გულახდილი არც ბასი, არც იფრი,
ის გველია მშვენიერი.

ის შენს ვნებას დაუწმენდელს, უმანკოს და დაუღალავს
გარყვნილ ჟინით შეგიბღალავს.

შენ გგონია შენ უყვარხარ, როცა შენთან აგრე ნაზობს?—
თითილბაზობს... თითილბაზობს...

ან იქნება,—დღეის შემდგომ, რომ არ გრძნობდე თავსა ობლად—
აირჩიე თანამგრძნობლად?..

ან იქნება შენი შუბლი უნდა დაფნით მას მოერთო?
რა ტანჯვა! ღმერთო! ღმერთო!

გაცულლუტებს, შე საწყალო, ის ფლიდია, მატყუარა,
გაგწორდება შენ თუ არა

სხვას მიჰყიდის შენს სიყვარულს, სხვას ჩაჰკოცნის-ჩაიხუტებს;
გაცულლუტებს... გაცულლუტებს...

და ის ქალი, ვინც თვალთ სხივებს ყველას ესვრის განდაგანა
ის ღირსია მგოსნის განა?..“

და რა უნდა მექნა, მითხარ! და რა უნდა მექნა, ნეტავ,
ჩემო სატრფოვ, ტან წერწეტავ,

ცილს გწამებდა, გესმის? ცილს! ცილს! ცილს გწამებდა, ცილს უგვანოს—
შენ ჩემს სატრფო-სათაყვანოს!

შე ავზავდი! შე ამიტყდა ნერვის ტოკვა, ხმის კანკალი,
ვეცი უხმოდ და... მოგვკალი.

იცი როგორ? შენ გგონია, მე იმ ქალსა ბევრი ვდიე:
ვარდის კოშკში დავამწყვდიე,

ვარდის ხუნდი გაუყარე და... დავახჩე—ჰმ! ხელითა?!—
არა: ვარდის სურნელითა.

ი. გრიშაშვილი.

იზუნა!

მატილდა სერაოსი.

ვინებათა ცეცხლი რომ ჩანელდებოდა ხოლმე, ჟამსა სიმშვიდი-
სა და სინაზისა, გულ-ახდილობა უყვარდა ფლავიას და თვის ბაე-
შვობაზე მოჰყვებოდა ხოლმე, ამ ნათელ ჟამზე, როცა მზე ისე კაშ-
კაშებს, გეალერსებიან, გკოცნიან და კანფეტებში ყელამდინა გსვა-
მენ. აღელდებოდა ხოლმე ფლავია, ამ მოგონებათა ტალღებზე რომ
ატივტივდებოდა და, თითქოს ძილშიაო, თვალს შორს, შორს გააქა-
ნებდა და მოჰყვებოდა იმ სინაზზე, რომელშიაც ჰხვევდა მას დე-

დის სიყვარული, აღფრთოვანება მერმე უეცარი სევდით შეიცვლე-
ბოდა, ხმა მიუსუსტდებოდა და ჩურჩულით იმეორებდა..

— ეჰ, დედიკო... დედიკო...

მაგრამ მალე, თითქოს ჰსურსო ამ სევდის მოცილება, ჩეზარეს
წაავლებდა ხელზე ხელს, თვალეში ჩასცქეროდა და ეუბნებოდა:

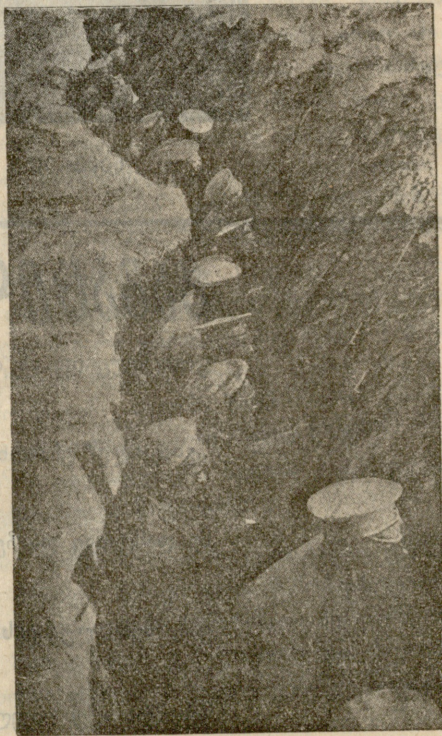
— ჰა, გენაცვალე, მიაბზე, მიაბზე შენზე, შენს პატარაობაზე.
ჩეზარე სიგარას ათავებდა, გაიღიმებოდა და დამშვიდებული
და კმაყოფილი მოუყვებოდა:

— ჰო, ძალიან, ძალიან სალი ბავშვი ვიყავი, ძალიან ცოცხა-
ლი, ცელქი, ცელქი რომ! მორჩა და გათავდა.

რუსეთის ასკარეზი

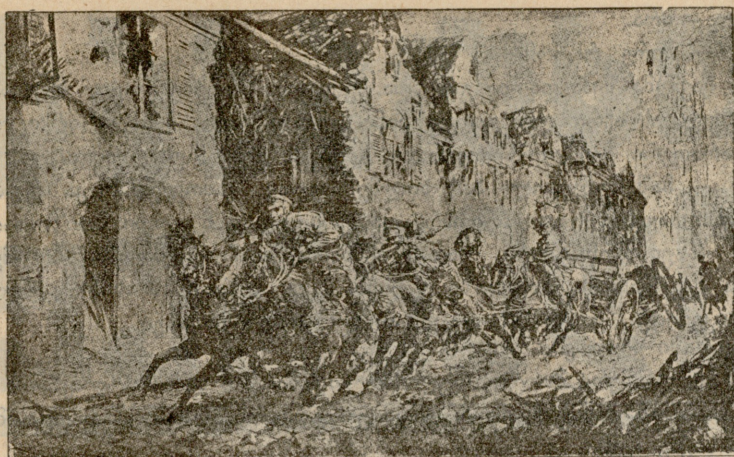
მოხსენება მიაქვს!..

იერიშის მოლოდინში.

დასავლეთის ასპარეზი

ეროვნული
მემორიალი

ინგლისელთა ბატარეა ბრძოლის დროს პოზიციას იცვლის.

ჩინეთის ახალი იმპერატორი იუანშიკაი.

— სხვა არაფერი რაღა!
 — არაფერი, ჩემო სიხარულო.
 — მაშ... ჩაპლუნავდა ფლავია თავს, — მაშ მიაბე შენს ბიჭი-
 კოზე.

ჩეზარე ერთს წუთს ჩაფიქრდებოდა, უნდობლად შესცქეროდა ფლავიას. მაგრამ მის თვალებში ისეთი წრფელი ცნობის მოყვარეობა ენთო ხოლმე, ისეთი თანაგრძნობა, ყურადღება, რომ იქვე გაეფანტებოდა და ჩეზარე ამაყი, კმაყოფილი ღიმილით მოუყვებოდა თავის პატარა ბიჭზე. იმას პაოლო ერქვა, როგორც პაპას. არ უნდოდა „ბებე“ დაეძახათ, რადგან უკვე ათი წლისა იყო.

— იმასაც შენისთანა ქერა თმა აქვს, გენაცვალე? ეკითხებოდა ფლავია და გატვრენილი მიუღებდა ყურს.

— ქერა აქვს, ძლიერ ქერა და ხუჭუჭი, მაშ! მშარობს, კინკულიანობს, როცა ვეუბნები ტყუილი ქოჩორი გაქვს გაკეთებული მეთქი. ძალიან ეჩოთირება ხუმრობა და არ უყვარს, როცა კაცი ეხუმრება. კი არა სტირის, მაგრამ ფერი წაუფა, მიჯდება კუთხეში და ჩაფიქრდება. რომ დაუძახებ, პასუხს არ გააცემს. დანადვლიანდება როგორც დიდი.

— მერე იქმნება სუსტი აგებულებისა და იმიტომ, დალონებული ეკითხებოდა ფლავია.

— არა, ის მხოლოდ მგრძნობიერია, მეტად მგრძნობიერი. უნდა როგორმე გადავაჩვიო, თორემ უბედური იქნება ცხოვრებაში. ვაი შენს მტერს, თუ მიეჩვია ძლიერ სიყვარულს, ძლიერს სურვილებს. ძლიერ დაიტანჯება, თუ ვერ მისწვდა მას, რაც უყვარს და რაცა ჰსურს.

მდუმარება ჩამოვარდებოდა ხოლმე უხერხული. ბაასი სიმშვიდის და სინაზის ხასიათსა ჰკარგავდა. ამოადა სკდილობდა ხოლმე მერმე ჩეზარე ლაპარაკი განებასლებინა: ყოველს წუთს, როცა ჩამოავდებდა ისევე ბაასს, პატარა ბიჭუნის სახის გვერდით წამოიჭრებოდა სახე იმის ახალგაზნა დედისა, რომელიც იმას და ფლავიას მოეტყუებინათ. ცოლის სახელს ვეღარ ახსენებდა ხოლმე იმ ქალის ხათრის გამო, რომელიც უკვე აღარ უყვარდა და იმ ქალის პატივით, რომლის სიყვარული გულს ჩარჩენდა. ჩეზარე გაჩუმდებოდა ხოლმე. მაშინ ფლავია სწრაფად წამოდგებოდა, სწრაფად მივიდოდა მასთან და ნაზი, ქალური ალერსით ეუბნებოდა:

— მერე რატომ ერთხელ არ მოიყვან შენს ბიჭიკოს ჩემთან? როცა ფლავიამ პირველად განუცხადა ასეთი უცნაური სურვილი, ჩეზარემ აღშფოთებული მიუგო:

— სისულელეა ეგ, სისულელე. მაგრამ ფლავია არ ეშვებოდა და ყოველს წუთს, როცა კი ჩეზარე მოლბებოდა და სინაზის ტალღებზე ატივტივდებოდა, დაბეჯითებით უმეორებდა თავის სურვილს. ამ ჟინმა ჩეზარე ბოლოს მოთმინებიდან გამოიყვანა და წყენით უთხრა:

— ახირებული ხარ, ღმერთმანი. ი ბიჭი დედის ხელშია და ის არ გამოუშვებს შენთან. ეს უნდა იცოდე ვგონებ.

უსიამოვნება მოჰყვა ამას. ფლავია ჩეზარეს აბრალებდა — შენი ბრალია სულ, რომ ცოდვას ჩავდივართო, სტიროდა, სასოწარკვეთი

პრაბ. ვასილ ექვოიმიშვილი (დაჭრილი).

უნტერ-აფიც. მიხეილ ანდრიას ძე რაჰმაძე (მოკლულია).

ლიმონ (ბიჭიკო) მდინარაძე (მოკლულია).

ლი იმტვრედა ხელებს, ჰკრულავდა თავის ბედს და თავიანთ პირველ შეხვედრის ჟამს; მთელს თავის ვარაშ ანთხევდა, ცხოვრებას იწყებდა, იმცირებდა თავს გვიანი წუწუნით — რა მრჯოდა, რა ძალა მადგა, რად მივატოვე ამის გულისთვის ბედნიერი, მშვიდი, პატიოსანი ცხოვრებაო. ჩეზარე სცილობდა დაემშვიდებინა, ენუგეშებინა კოცნით, უმკობრებდა რაღაც ბუნდოვან, ნუგეშიან სიტყვებს — გრძობდა, ფლავია მართალი იყო, — ეალერსებოდა, ვით ავად-მყოფს გოგონას, ულოლიავებდა, თითქოს აძინებდნო, ბოლოს შეჰპირდა ბავშვს მოგიყვანო.

— მერე, ჩემთან დაარჩენ? — შეეკითხა ფლავია.
 — დავარჩენ, დავარჩენ, გენაცვალე, ოლონდ ნუ იტირებ და!
 — დაარჩენ მაშ, დაარჩენ მთელი საათი?
 — ჰო, დავარჩენ, ჩემო მტრედო.
 — დაარჩენ?! ო, ჩემო სიყვარულო, ჩემო სიცოცხლე, სიხარულო ჩემო!..

— აი, პაოლო, დეიდა, შენი ნახვა რომ უნდა, — უთხრა ჩეზარემ ბავშვს და წინ შემოუშვა.
 ბავშვი მაყვალთ თვალთ შეჰხედა ფლავიას და ოდნავ გაიღიმა.

— ოჰ, რა ტურფაა, მშვენიერი განცვიფრებული და აღფრთოვანებული გადააქო ხელი ხელს ფლავიამ და ეს სიტყვები წარმოსთქვა დაბალი ხმით, მერმე კი ჩეზარეს წასურხულა ყურში: ჩეზარე, ჰკითხე — უნდა ჩემი კოცნა?

— პაოლო, დეიდას აკოცებ?
 — ვაკოცებ, მაშ, მიუგო ბავშვმა და ალერსიანად მიიტანა ბაგესთან ბეჭდვით მოელვარე ხელი ფლავიასი.
 — ნახე, ნახე, თითქოს ზრდილი რაინდიაო. ყოჩაღ, პაოლო! — ამაყად სთქვა მამამ. დარჩები დეიდასთან, მანამ საქმეზე მივირბენდე აი აქ ახლოს?

— მერე, მალე მობრუნდები, მამილო?
 — მალე, მალე, გენაცვალე.
 რაკი ბავშვი იყო, ხელი არ ჩამოართვეს ერთმანეთს, ისე, სწრაფად გადაავლეს მხოლოდ ერთმანეთს თვალი. ფლავიამ ბავშვს ხელი მოჰკიდა, გაიყვანა სასტუმრო ოთახში, შუქზე მიიყვანა ახლილ აივანთან. ბავშვი მის წინ გაჰქიშდა იდგა, მუქ-მწვანე ხავერდის ტანისამოსში გამოწყობილი და ხელში ქუდსა ჰსრესდა.

— მამის თვლები გაქვს, მამის, — წაილაპარაკა ფლავიამ და ხელზე ალერსით ნელა დაუსვა ხელი.
 — ჰო, მაგრამ ტურფაში კი დედასა ვგვევარ, — მიუგო ამაყად ბავშვმა.
 — მერე, რა, არ გინდა მამასა ჰგავდე? ყოყმანით ჰკითხა ფლავიამ.

— მამა ლამაზია, მაგრამ დედა უფროა ლამაზი, გრძელი, გრძელი თმა აქვს და პატარა ხელები. რა, დეიდა, განა დეიდას არ იცნობ?
 — არა.
 — მერე რატომ?
 — რა ვიცი რატომ, მიუგო ფლავიამ და თავი ძირს დაჰხარა, რადგანაც თვალები ცრემლით აევსო.

პაოლომ თვალები გააქურტა, გაჩუმდა. ფლავია წამოდგა, რომ კანფეტი მოეტანა. ბავშვმა ღიმილით უარი სთქვა, კანფეტებს კი დასცქეროდა, ისე, როგორც ზრდილი ბავშვი უარს ამბობს ხოლმე იმაზე, რაც ისე მოსწონს.

— რატომ არ იღებ, პაოლო? ჰკითხა ფლავიამ.
 — არა, მადლობას მოგახსენებ.
 — ჰო, მაგრამ თუ მოგწონს აიღე, პალიკო. რა, სკოლაში დაგაჩვიეს მაგ უარს და ხათრი-მათრს?
 — არა, სკოლაში კი არა, დეიდა. სკოლაში არ დავდივარ.
 — მაშ ვინ გასწავლის?
 — დეიდა. სამ საათამდე ძლიერ მოეწყინებოდა მარტოკა. თორმეტ საათამდე მასწავლის.
 — მერე, თორმეტზე?
 — თორმეტზე მე და დედა ვსაუბრობთ.
 — მარტოკა საუბრობთ?
 — მამა ხანდისხან არ მოდის ხოლმე საუბრეზე. არა სცალიან, ბევრი, ძლიერ ბევრი საქმე აქვს.
 პატარა ხანს მდუმარება ჩამოვარდა.
 — ჰა, აიღე, გეთყავა, აიღე, პაოლო, კანფეტები.
 — არა, ბევრია, მიუგო ბავშვმა უკანასკნელი ყოყმანით.
 — ბევრია და ამხანაგებს გაუყავი!
 — ამხანაგები არა მყავს.
 — თუ არა გყავს, მაშ ვისთანა თამაშობ?
 — დედასთანა ვთამაშობ, როცა თამაშის გუნებაზეა ხოლმე.
 — მერე მუდამ არ არის თამაშობის გუნებაზე?

— არა.
 — მერე რატომ?
 ბავშვმა შეჰხედა და გაჩუმდა. ფლავიას სახეზე თვით ელვამ, საშინელების აჩრდილმა გადაურბინა, — მაგრამ არა, ბავშვმა არ იცოდა, არაფერი შეეძლო სკოლნოდა, კითხვას ვერ მიუხვედებოდა.

— მაშ მოწყენილი ხარ ხოლმე? კვლავ გამოელაპარაკა ფლავია და თავისუფლად ამოიხრა, თითქოს გულიდან ლოდი მოიშორაო.
 — ეი, მოწყენილი რად ვიქმნები, მხიარულადა ვარ ხოლმე. დედა ჰსაქმიანობს, როიალზე უკრავს. მე კი სურათებს ისინჯავ, ხის „კუბიკებით“ ვთამაშობ, იცი, აი ხუხულას რომ ასეა ფანჯარაში ვიყურები.
 — და მერე მარტო, სულ მარტოდ მარტო ხართ იღმე?
 — მაშ. მამაც ჩვენთან უნდა ყოფილიყო, მაგრამ მას უუ, იმდენი საქმე აქვს.
 — მერე ვინ გითხრა ბევრ საქმე აქვსო?
 — ვინ მითხრა და დეიდა.

ჰაა!
 — ხანდახან დედა ზღაპრებს მომიყვება ხოლმე, როცა მომეწყენება. მაგრამ იმისი ზღაპრები სულ ნაღვლიანია და მე ვტირი ხოლმე. შენ არ იცი სასაცილო ზღაპრები?

— არა, გენაცვალე, არ ვიცი. დედა ზღაპრებს საღამოთი გიამბობს ხოლმე?
 — ჰო, საღამოთი. თეატრში მინდა, ხოლმე წასვლა; ერთხელ მამამ მე და დედა წაგვიყვანა განა! მაგრამ რაკი მამას დრო არა აქვს, ეხლა ადრე, ძალიან ადრე დავიძინებთ ხოლმე. მამა გვიან მოდის შინა, აი სულ რომ დაღამდება ხოლმე და ნელა, სულ ნელა შევა მეორე ოთახში, რომ არ გამოგვადვიდოს, მაგრამ დედას არა სძინავს, დედას ესმის ყველაფერი. ხანდისხან არც მე მძინავს. მაშინ ჩუმად მეტყვის ხოლმე — აგერა მამაო. მერმე, როცა მამა ჩვენთან შემოვა, რომ მაკოცოს, ჩვენ თვალებს დავხუჭავთ ხოლმე, ვითომდა გვძინავსო.

— მერე, მამა ვაკოცებს ხოლმე?
 — მაშ, და მერე ფეხის წვერებზე გადის.
 — დედასა? დედას კი არა ჰკოცნის?
 — არა, მიუგო ბავშვმა და ჩაფიქრდა.
 — მაშ დედასთან ერთ ოთახში გძინავს?
 — დიახ. წინად ცალკე მეძინა. მაგრამ მამა მთელი თვე მიდიოდა სხვაგან, დედას მარტოკა ეშინოდა და ჩემი საწოლი თავის ოთახში გადმოატანინა. მას უკან იქ კი დავრჩი.

ფლავიას თითქოს გული წაუფიქრა, სავარძელში გადაესვენა. ბავშვი შემკრთალი, გაკვირებული შესცქეროდა. ქალი ჩუმად იჯდა, უმოძრაოდ. შეეშინდა პაოლოს ამ ყვეთელი დეიდასი. ბავშვი ქუდს ხელში ატრიალებდა თავისდაუნებურად. უნდოდა, უნდოდა მამა ჩქარა დაბრუნებულიყო. ფლავია ბოლოს შეხტა, თავი აიღო და იმოდენი ტანჯვა და ნაღველი აღბეჭდოდა სახეზე, რომ ბავშვმა ხელები გაუწოდა, თითქოს თავისი დედა არისო და წარმოსთქვა „რა, დეიდა, რა იყო?“ ფლავიამ ქვეთქვეითი მორთო, ჰკოცნინა, ეხვევოდა გაკვირებულს ბავშვს და ცრემლით უნამავდა სახესა და კისერს.

— ნუ სტირი, დეიდა, ნუ სტირი მაგრე. აი ჰნახავ, გაივლის.
 — არა, არა ვტირი, არა. როდილა ვტირი. მაკოცე, გენაცვალე, მაკოცე, როგორც დეიდასა ჰკოცნი ხოლმე.
 ბავშვმა ხელები კისერზე შემოჰხვია და მაგრა ჩაჰკოცნა.
 — მშვიდობით, გენაცვალე, მშვიდობით. ერთ წუთს მოიცადე აქა. მამა ეტლავე მოვა. მე საქმე მაქვს, უნდა წავიდე.
 — ვუთხრა, დეიდა, დედას, რომ აქ ვიყავი?
 — რა, რადა მკითხავ მაგას?
 — იმიტომ, რომ მამამ მითხრა არსადა სთქვაო.
 ფლავია ერთს წუთს ჩაფიქრდა, მერმე, თითქოს იქვს ხელი ჩაუქნიავ, უთხრა სწრაფად.
 — ჰო, უთხარი, უთხარი დედას — ფლავიასთან ვიყავითო...
 ერთს წამს ლამაზი ხელი ბავშვს ხუჭუჭ თმაზე დაადო, თითქოსა ჰლოცავსო და გამოვიდა.

იმ დღიდან ფლავია და ჩეზარე ერთმანეთს აღარ შეხვედრიან. **სანგანიძე.**